

رمانتیک تکفیری

کامی بہ آثار و افکار سید قطب

اثر:

ہادی احمدی

انتشارات امام ربانی

کلیه‌ی حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است و هرگونه
تغییر، استفاده و نقل قسمتی یا تمام کتاب بدون اجازه‌ی
کتبی مؤلف ممنوع می‌باشد

- برشناسه : احمدی، هادی، ۱۳۶۹ -
 - نام پدر : رماتیک تکفیری؛ نگاهی به افکار و آثار سید قطب/ اثر هادی احمدی.
 مشخصات نشر : مریوان: امام ربانی، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ص: ۴۰؛ ۵/۲۱×۱۴ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۶۲-۳۳-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فپ
 یادداشت : کتابنامه ص. ۱۹۶ - ۱۹۹.
 عنوان دیگر : نگاهی به افکار و آثار سید قطب.
 موضوع : قطب، سید، ۱۹۶۶م. - نقد و تفسیر.
 موضوع : Qutb, Sayyed -- Criticism and interpretation.
 موضوع : اصلاح طلبان -- مصر -- مرکز فکری
 موضوع : Reformers -- Egypt -- Biography
 موضوع : اسلام -- تجدید حیات فکر
 موضوع : Islamic renewal
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۶/۳ الف/ق/۷
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۲۲۵۴۵

انتشارات امام ربانی

رماتیک تکفیری

رماتیک تکفیری

هادی احمدی

حافظ احمدی

اول ۱۳۹۶

جلد ۱۰۰۰

۱۸۸ صفحه‌ی رقعی

انتشارات امام ربانی

۷-۳۳-۶۹۶۲-۶۰۰-۹۷۸

✓ نام کتاب:

✓ مؤلف:

✓ ویرایش و دیزاین:

✓ نویت چاپ:

✓ تیراژ:

✓ تعداد صفحات:

✓ ناشر:

✓ شابک:

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۸۹۷۳۶۰۶۶

فهرست موضوعات

۷	 مقدمه
۱۳	 پیش درآمد
۱۹	 بیوگرافی و گذاری بر ایستگاه‌های زندگی سید قطب
۲۳	 مسیح فکری و سیاسی سید قطب
۲۷	 نگاشته به آثار و افکار سید قطب
۴۵	 مبحث حاکمیت
۵۷	 مبحث جا بلیت
۸۳	 جهاد از منظر سید قطب
۱۱۳	 سید قطب و تروریسم
۱۱۸	 جماعت التکفیر و الهجده
۱۲۱	 جریان قطبی‌ها در ایران المسلمین
۱۲۷	 القاعدة و سید قطب
۱۳۲	 دیگر احزاب متأثر از سید
۱۴۱	 نظریه‌ی مستقل و نظریه‌ی منفعل
۱۶۱	 پاره‌ای چند از مسائل
۱۶۹	 خاتمه و نتیجه‌گیری
۱۸۵	 منابع و مآخذ

مقدمه

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا رسول الله و حبيبته
النبين و على آله و صحبه الطاهرين أجمعين و من سار على هديه و نهجه الى
يوم الدين.

موجودیت هر علمی، بلکه هر مکتبی به میراث علمی و پشتوانه‌ای
تاریخی است که آن را حل می‌کند و زنده بودن و زنده ماندنش منوط به این
میراث است. دین حنیف اسلام را سرایت غنی آن نیز، مرهون زحمات و
تلاشهای خستگی ناپذیر چندین قرن - مای اسلامی و دانشمندان زحمت کش و
نستوهی است که با خون دل بر اوراق پلنگاشته و این میراث را تکامل
بخشیده و در اوج وسعت و غنای علمی آن را به ما و نسل کنونی رسانیده‌اند
و ما را تا قام قیام مدیون خود و آثارشان گردانده‌اند بدون شک تحلیل آن
میراث و واکاوی و غورسی آن، تنها کاری است که از دست ما بر می‌آید و تنها
عملی است که حقیقتاً ارزش زحمت کشیدن را دارد. ما با این کار هم می‌توانیم
زحمات آنها را سپاسی گفته باشیم و هم این میراث را در حال نوین و
ساختاری مناسب محیط و جامعه‌ی کنونی به نسل بعدی تحویل دهیم. در این
میان، تحلیل و بازخوانی آثار معاصرین جای بسزائی دارد و همت عظیم
می‌طلبد و از اوجب واجبات است چراکه هر فردی باید به تحلیل آثار
معاصرین توجهی فزونتر نماید. به خصوص اگر این آثار، خود در پی تحلیل
آثار متقدمین خود بوده باشند و در این کارزار گام نهاده باشند. چرا که تحلیل
و بررسی آثار و افکار معاصر، می‌تواند پلی ارتباطی به سوی تحلیل آثار
پیشینیان و گذشتگان باشد. آشکار است که در این میدان تحلیل و بررسی،

مسئله‌ی (نقد و انتقاد سازنده) جایگاه عظیم و پر دامنه‌ای دارد که به جای خود، یکی از مهم‌ترین مراحل این تحقیق و تحلیل است. و پیشرفت و پسرقت علمی و آموزشی هر ملتی، بسته به جایگاه نقد در میان آن ملت و بستگی به ذهنیت آن ملت درباره‌ی نقد دارد.

اما مسئله اینجاست که در میدان نقد و انتقاد، با افراد و اشخاص سر و کار خواهیم داشت چرا که کار ما تحلیل آثار این افراد است و به همین جهت، ممکن است اگر ما به کیفیت و چگونگی کار وارد نباشیم، خود را در معرض مدح و ثنای بیش از حد و غلو، و یا در مقابل، در معرض توهین به اشخاص گرفتار سازیم. این کار، ارزش و عظمت زحمت و تحلیل ما را زیر سؤال خواهد برد و بلکه آن را کلاً نابود خواهد کرد. بنابراین این چاره چیست؟ ما از طرفی نمی‌توانیم در تحلیل آثار این افراد توقف کنیم و از طرفی دیگر، از توهین و تحقیر اشخاص بیزاریم. تنها راه حل و تنها چاره‌ی این کار، گذر از تحلیل اشخاص و وارد شدن و بلکه صعود به عالم تحلیل افکار است که با این راه حل هم تحلیل اثری را در دست نمانده‌ایم و هم از توهین‌رهایی یافته‌ایم. به راستی، این راه چاره، راه حلی مناسب و بی‌بدل است.

این مسئله، بیان انگیزه و همچنین هدف ما از کاری است که قصد داریم با خوانندگان وارد آن شویم. ما در این کتاب می‌خواهیم سراغ نقد و بررسی شخصیتی برویم که در زمره‌ی معاصرین و در سطح خود یکی از شخصیت‌هایی است که بیشترین جنجالها را خلق کرده و بیش از همه، توبه‌ها را به خود جلب نموده است که هم طرفداران سرسختی دارد و هم مخالفان تند و آتشینی! ما در این تجربه‌ی متواضعانه‌ی خود هم می‌خواهیم نقد و انتقاد سازنده و آثار شخصیت‌های معاصر را ترویج دهیم و در جانی دیگر، سخت در پی ترویج و اشاعه دادن نقد افکار و دوری از توهین به افراد می‌باشیم.

سید قطب از منظر خوانندگانش شخصیتی متعادل و وسط نیست بدین معنا که عده‌ای بیش از حد یک شخصیت، وی را مدح و توصیف نموده‌اند و او را به درجاتی رسانیده‌اند که هرگز اهل آن درجات و مقامها نیست. در مقابل هم

مخالفانی دارد که عده‌ای از آنها بسیار بی‌انصافانه و متعصبانه او را نکوهش و ذم نموده‌اند و او را به درکاتی فرستاده‌اند که بازهم این انحطاط و پستی حق او نیست. در این میان جایگاه نظری منصفانه و مکان نقدی واقع بینانه بسیار خالی به نظر می‌رسید و جای خالی‌اش حس میشد به خصوص اینکه چنین نقدی تاکنون به زبان فارسی کار نشده و جای خالی‌اش در کتابخانه‌ها محسوس بود! ما آمده‌ایم تا در حد وسع خود جای این نقد خالی را - به إذن و توفیق خداوند- پر کنیم. امیدواریم فصول و محتوای این کتاب، شاهد و بیانگر ادعای ما باشد و ما را یاری کنند تا بتوانیم از عهده‌ی این کار برآئیم.

جریان آشنا، من با سید قطب به سالهای قبل بر می‌گردد. هنگامی که قصد مطالعه و آشنایی با علوم قرآن را داشتم و در این زمینه مشغول مطالعاتی بودم، چشمم به کتاب بربی خورد که روی جلدش نوشته شده بود: التصوير الفنی فی القرآن الکریم! تیف: سید قطب! عنوانش برایم جالب بود و به هنگام مطالعه‌اش، متوجه شدم که واداً تصویری هنری است در مسائل قرآنی و داستانهای آن و حاوی مفاهیمی زیبا و آیدیه‌هاست. گرچه در کتاب مذکور إشکالاتی عجیب! به چشم می‌خورد اما کتاب زیبا و آیدیه‌هاست و بعد از این ماجرا! هم زیبایی مفهوم کتاب و هم وجود امکالات مذکور مرا بر این واداشت بیشتر در مورد مؤلف کتاب و دیگر آثارش راجویی کنم و همین کار را هم کردم و در طی دورانه‌ی متعددی طیفی از آثار سید قطب را مطالعه نمودم. این حکایت شخصی را بدان خاطر برایتان بازگو نمودم که عرض کنم من در ابتدای کار به عنوان شخصی مغرض و یا حتی منقاد آثار سید را نخوانده و خود سید را از این زوایه مطالعه نکرده‌ام و شاید به همین خاطر باشد که به جرأت می‌توانم بگویم: نقد من از سید، نقدی منصفانه و غیر متعصبانه است.

ما در این کتاب بر آنیم که ملاحظات کلی و نگاهی همه‌جانبه به آثار و افکار سید قطب بیاندازیم و بر طبق میزانی تحقیقی و ترازوئی تحلیلی مفاهیم قابل نقد و مسائل جنجالی سید قطب را به چالش بکشیم و نقدی کاملاً

موضوعی^۱ از این شخصیت و آثارش را داشته باشیم و با اوج انصاف، وی و آثارش را نگاهی محققانه بیاندازیم. عده‌ای از روی بدفهمی، به گونه‌ای از لفظ (منصفانه و غیر متعصبانه) برداشت می‌کنند که گویی باید در این نقد هیچ گونه ذم و نکوهشی یا انتقادی تند، صورت نگیرد! در حالی که این لفظ و این کار هرگز بدان معنا نیست و پر واضح است که منصفانه بودن نقد، به معنای محکوم نکردن فکر و یا حملات انتقادی به آن نیست و بلکه نقد منصفانه و موضوعی آن است که بدون تعصب و بدون گرایش خاص به طرفی، به تحلیل و اِکاوِ موضوع پردازیم و ما هم در این کار، تلاش می‌کنیم همین کار را انجام دهیم و برنامه‌ی کلی ما در این نقد بدین صورت است که: نه از نقد سخنانی چشم پوش می‌کنیم که سخت و بی‌مایه‌اند و مخالف اجماع یا جمهور و یا نظر معبِ علما هستند و نه به خاطر اینکه با سید قطب همخوانی فکری نداریم و گرایش‌های ما را نماد می‌تند، بیائیم و هر آنچه را که باید و نباید به او نسبت داده و از او هر گونه نقد و اعتراضی را بگیریم.

همچنین ما آمدیم و به بدفهمی اینکه کتاب خود را تا حد ممکن به کمال نزدیک کنیم، دو کار اساسی را انجام داده‌ایم که امیدواریم موفق عمل کرده باشیم؛ نخست: تمام تلاش خود را کرده‌ایم تا از همه‌ی مراجع و منابع در دسترس بهره بجوئیم. به همین خاطر ما هم از کتابهای عربی و فارسی استفاده کرده‌ایم و هم از مقالات عربی و فارسی و به خصوص مقالات مجلات مصری که نزدیکترین منابع به محیط جغرافیایی سید قطب هستند و هم از فیلم‌ها و مناظرات تلویزیونی و اینترنتی که ذکر تفصیلی آنها در آخر کتاب و در بخش منابع آمده است.

۱. این کلمه (کلمه‌ی موضوعی) را شاید در این کتاب زیاد مشاهده نمائید و احتمال می‌دهیم که بیشتر خواننده‌ها با آن نا آشنا هستند به همین خاطر لازم می‌دانیم در یک جمله آن را توضیح دهیم؛ تحقیق موضوعی: به تحقیقی گفته می‌شود که بدون تعصب و جانبدارانه، به بررسی و نقد و تحلیل می‌پردازد و در تحقیق خود تابع و متأثر از هیچ گرایشی نیست و تنها به موضوع و درون مایه‌ی متن توجه دارد که در فارسی می‌توان کلمه‌ی (خوانش متن محوره) را برایش گذاشت هرچند این جایگزینی دقیق نیست.

دوم: ما فقط از منابع انتقادی و تحلیل سلبی از سید بهره نبرده‌ایم و بلکه همزمان، اکثریت قریب به جمیع منابعی را مورد استفاده قرار داده‌ایم که توسط طرفداران و همفکران سید قطب تهیه و تنظیم شده‌اند و در واقع دفاعیاتی از سید قطب می‌باشند.

این نهایت وسع ماست و تمام کوششی است که برای آماده کردن یک نقد موضوعی و منصفانه و ارائه‌ی آن به خوانندگان، از دست ما بر می‌آمد و قطعاً هیچ کاری بی‌کم و کاست نخواهد بود و بی‌عیبی و کمال تنها از آن ذات باری است. تنها همو است که منزّه از نقائص و متّصف به فضائل است. و جنس بر سر مجبُول به عیوب و مفطور به نواقص است. قطعاً این تجربه‌ی متواضعانه‌ی ما هم نشان و عیوب دارد و هم مخالفان خود را و این طبیعت هر کاری است. اما ما در اینجا هم از اساتید و بزرگان خود و هم از منتقدین و مخالفانمان، تقاضا نمیداریم که در صورت رؤیت هرگونه نقد و نقضی، منت بر سر ما نهاده و ما را از اشکالات و اعتراضات خود محروم ننمایند و خصوصاً اساتید و فضلا، با گوشزدهای دل‌پوزان و خرد، چوب استادی بر ما زنند تا بلکه اگر إذن خداوند و توفیق باری همراه باشد، در چاپهای آتی از آنها استفاده ببریم. همچنین لازم می‌دانم که در اینجا از تمام دوستان و شاگردانی که مرا در کار این کتاب یاری نمودند، نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم. به خصوص از دوستان گرامی عبدالباسط دولتی، ایوب قربانی و انسان آرز تشکر می‌کنم که برای تایپ و حرفچینی یار و یاور بودند و همچنین «برادر عزیزم حافظ احمدی» که در کار صفحه آرایی و دیگر مسائل برای کتاب زحمات کشید. قدر دانی و سپاس می‌نمایم. و به ویژه از دوست گرامی و ارجمند «صمیم دوست» به دستور نهایت تشکر و سپاس را دارم که هم در حروف چینی و هم در ویراستاری کتاب زحمات فراوانی متحمّل شد و رنجهای متعددی کشید. قطعاً بدون زحمت این دوستان، این کتاب به آن چیزی تبدیل نمی‌شد که اکنون در دسترس شماست. جزاهم الله عنی خیر الجزاء.

در نهایت، عاجزانه و خاشعانه از درگاه ذات باری دعاکنان تمنا دارم که خداوند متعال توفیق و فضل خود را از ما دریغ نفرماید و ما را هرگز از لطف و

عنایت خود محروم نگرداند و قبولی و پذیرش را به این اثر ناچیز در آسمانها و زمین عنایت فرماید و مهمتر از همه، از ذات باری تمنا کنان، مسئلت دارم که اجر این کار مرا چیزی قرار ندهد که ثواب آخرتم را ناقص یا مفقود گرداند و توفیق خلوص نیت و پاکی سریرت را به ما عطا فرماید.

و صَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ آخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

های احمدی - مدرّس دارالعلوم محمد رسول الله ﷺ بانه

رستان ۱۳۹۵ هجری خورشیدی: قایم برد - بانه